

Pressemeddelelse

fra EU's Narkotika-agentur i Lissabon

EUROPÆISK NARKOTIKARAPPORT 2020: CENTRALE EMNER

Omvæltningerne som følge af covid-19 og et stærkt narkotikamarked rejser nye trusler mod sundheden og sikkerheden i Europa

(22.9.2020, LISSABON — **TILBAGEHOLDES INDTIL 11.00 CET/10.00 Lissabon**) Høj tilgængelighed af alle stoftyper, narkotikafremstilling i Europa, og meget stærke stoffer — det er nogle af de problemer, som **Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EMCDDA)** tager op i **Europæisk narkotikarapport 2020: tendenser og udvikling** ⁽¹⁾. I sin seneste årlige gennemgang — der markerer 25 års overvågning — beskriver centret narkosituationen ved udgangen af 2019, foruden de seneste forandringer forårsaget af **covid-19**-pandemien i begyndelsen af 2020.

Af nye udviklinger fremhæver rapporten rekordstore beslaglæggelser af kokain, store beslaglæggelser af heroin, en opskalering af produktionen af syntetiske stoffer og bekymring omkring stærk cannabis, nye syntetiske opioider og ecstasy-tabletter med højt indhold af MDMA. Med udgangspunkt i **EMCDDA's** nye hasteundersøgelser (fra foråret 2020) ⁽²⁾ gennemgår rapporten også den indvirkning, som **covid-19** har haft på stofbruget og på narkotikamarkedet — en indvirkning, der kan få langsigtede konsekvenser for behandlingstilbud og retshåndhævende myndigheder i Europa. Der er frygt for, at de innovative modeller for distribution af narkotika, der har udviklet sig under nedlukningen, vil forstærke de eksisterende udfordringer ved det rigelige udbud af stoffer. Dette kommer oven i pandemiens økonomiske følger for udsatte lokalsamfund.

EU's kommissær for indre anliggender, Ylva Johansson, udtaler: "*Europæisk narkotikarapport 2020* fremhæver de farer for EU-borgernes sundhed og sikkerhed, der er forbundet med fremstillingen af og handlen med illegale stoffer. Organiserede kriminelle gruppers aktivitet på lukrative narkotikamarkeder, de rekordstore mængder kokain og store mængder heroin, der er beslaglagt — alle understreger de den permanente trussel fra kriminelle, der vil udnytte forsyningskæder, skibsruter og store havne til at drive narkotikahandel. Sundhedsrisiciene forstærkes af den øgede tilgængelighed af alle typer af illegale stoffer. Med sin nye dagsorden og handlingsplan på narkotikaområdet for 2021-2025 opstiller EU de politiske og strategiske rammer for en effektiv og omfattende håndtering af narkotikarelaterede sikkerheds- og folkesundhedsmæssige udfordringer ved anvendelse af alle relevante instrumenter på lokalt og nationalt plan, EU-plan og internationalt plan."

Narkotikasituationen i Europa indtil 2020: centrale emner

Følgende centrale emner udpeges i dette års analyse:

Store forsendelser bliver i stigende grad beslaglagt — Der konfiskeres stadig større mængder kokain og cannabisharpiks, og stadig mere heroin transporteret ad søvejen. Det er bekymrende, at organiserede kriminelle grupper således infiltrerer legitime forsyningskæder, skibsruter og store havne.

Kokain udgør et stigende problem — Kokain bliver stadig renere, og antallet af klienter der kommer i behandling før første gang stiger. Antallet af beslaglæggelser af kokain er rekordhøjt (181 t, 110 000 beslaglæggelser).

Potentialet for øget heroinbrug og eksisterende skader vækker bekymring — Den konfiskerede mængde heroin i EU blev næsten fordoblet fra 2017 til 2018 (med en stigning fra 5,2 til 9,7 ton), og der er stadig rapporter om heroinfremstilling i EU. Dette viser, at der er brug for øget årvågenhed for at registrere tegn på stigende interesse for brug af stoffet. Adgangen til opioidsstitutionsbehandling er stadig begrænset i nogle lande.

Opmærksomhed omkring de sundhedsmæssige virkninger af stærk cannabis og nye produkter — Cannabisharpiks og -blade indeholder nu gennemsnitligt dobbelt så meget THC som for ti år siden. Dette stiller krav om tæt overvågning af markedet på et tidspunkt, hvor der også fremkommer nye former af cannabis (f.eks. koncentrat og spiselige produkter).

Øget og forskelligartet narkofremstilling i Europa — I Europa fremstilles der fortsat både gammelkendte og nye stoffer til lokale og globale markeder, og der afsløres stadig flere laboratorier og produktionssteder, som anvender mere forskelligartede sæt af kemikalier.

Den fortsatte tilgængelighed af stærke MDMA-produkter understreger, at brugerne må være mere opmærksomme — Den kendsgerning, at MDMA stadig er tilgængeligt som stærke tabletter og meget rent pulver, som udgør en alvorlig sundhedsrisiko for brugerne, er et tegn på den innovation og opskalering, der kendetegner fremstillingen af syntetiske stoffer i Europa. Dette understreger behovet for indsatser der takler skader forbundet med rekreativt stofmisbrug.

Stigende kompleksitet på narkotikamarkedet medfører reguleringsmæssige udfordringer og sundhedsrisici — Sjældnere og ukontrollerede stoffer ser ud til at være et voksende problem i nogle lande, hvor der konfiskeres mere ketamin, GHB og LSD, og hvor der er bekymring over brugen af dinitrogenoxid (lattergas fra gaspatroner og andre beholdere) og nye benzodiazepiner.

Behov for nye værktøjer og innovative strategier for at opskalere hepatitis C-behandlingen — Bedre adgang for injektionsmisbrugere til forebyggelse, test og behandling for hepatitis C er en forudsætning for at kunne udrydde smitten i denne gruppe. Det er vigtigt med bedre diagnosticerings- og overvågningsteknikker for at kunne identificere kronisk smittede og målrette behandlingen.

Overdosering forbindes i stigende grad med aldrende befolkningsgrupper — Hos personer over 50 år steg antallet af overdoser med 75 % fra 2012 til 2018, og i 2018 anslås der at have været 8 300 overdosisrelaterede dødsfald i EU. Dødsfald ved overdosering med opioider kan forebygges ved rettidig administration af naloxon.

Nye psykoaktive stoffer (NPS) er blevet et mere vedholdende problem — I de sidste tre år er der for første gang blevet opdaget et NPS i Europa ca. en gang om ugen: 53 nye stoffer blev sporet i 2019.

Fremkomsten af nye syntetiske opioider er et bekymrende eksempel på den fortsatte markedstilpasning — Otte uregulerede nye syntetiske opioider blev opdaget for første gang i 2019, nogle af dem fra forskelligartede og nye grupper. Dette giver anledning til nye folkesundhedsmæssige bekymringer.

Omvæltninger som følge af covid-19: udfordringer

I gennemgangen af resultaterne af EMCDDA's hasteundersøgelser peges der i rapporten på den kendsgerning, at mange misbrugstilbud i den første nedlukningsperiode blev tvunget til at lukke eller til at begrænse deres service, men at det også lykkedes dem at tilpasse og forny sig (f.eks. med telemedicin), så de kunne give hurtig adgang til behandling og anden støtte. Krisens første betydning på misbrugsmønstret var blandede, og der var tegn på faldende interesse for stoffer, der er almindeligt udbredt i social sammenhæng (f.eks. MDMA og kokain), mens der dog sås øget brug af andre stoffer i visse grupper (f.eks. cannabis og nye benzodiazepiner). I første omgang blev tilførslen af stoffer til de lokale narkotikamarkeder afbrudt. Det førte til stofmangel og højere priser, men dette kan vende, efterhånden som reglerne for fysisk distancering lempes.

Rapporten viser også, hvordan organiserede kriminelle grupper hurtigt har tilpasset deres arbejdsmetoder, navnlig i detaileddet. Da gadehandelen blev berørt af begrænsningerne i bevægeligheden, tyede brugere og forhandlere til onlinemarkeder på mørkenettet, sociale medieplatforme og pakke- og hjemmeudbringning. Overvågningen af narkotikamarkedet viste, at der i engrosleddet skete et fald i antallet af smuglinger gennem flyrejsende, hvorimod handlen ad søvejen fortsatte på samme niveau som før pandemien. Fremstillingen af syntetiske narkotika og cannabisdyrknngen i Europa syntes heller ikke at være særlig påvirket.

EMCDDA's direktør, Alexis Goosdeel, udtaler: "Covid-19-pandemien har haft en øjeblikkelig og ødelæggende indvirkning på stofbrug, detailforsyning og misbrugstilbuddene, og har fremhævet stofbrugeres særlige behov. De langsigtede virkninger af pandemien mangler endnu at blive kortlagt, men på kort sigt ser vi ændringer som øget brug af digitale teknologier på narkotikamarkedet og innovation inden for misbrugsbehandling i form af e-sundheds- og m-sundhedsløsninger. Vi må imidlertid indstille os på, at når de økonomiske efterdønninger af pandemien viser sig, kan nogle blive mere udsatte for de farer, der er forbundet med stofbrug og involvering i narkotikamarkedet. Det vil øge presset på vores i forvejen overbelastede tilbud. Derfor er det vigtigt at handle hurtigt for at identificere og imødegå eventuelle nye udfordringer, der kan opstå som følge af denne hastigt ændrende situation."

Formanden for EMCDDA's bestyrelse, Laura d'Arrigo, konkluderer: "Sideløbende med at vi udsender dette års europæiske narkotikarapport og markerer EMCDDA's 25-årige overvågningsindsats, står vi over for et omsiggribende narkotikaproblem, der forværres af virkningerne af covid-19. En afbalanceret europæisk tilgang til narkotikaproblematikken er afgørende for at vi kan imødegå den komplekse trussel mod vores sundhed og sikkerhed, som illegale stoffer udgør. Den aktuelle rapport er en påmindelse om vigtigheden af — nu mere end nogensinde — at vurdere narkotikasituationen i Europa objektivt, for at finde effektive modsvar og udstikke vejen frem i fællesskab.

(¹) "Europæisk narkotikarapport" (på engelsk) og et sammendrag af centrale emner på 24 sprog findes på www.emcdda.europa.eu/edr2020. Dataene, rapporten bygger på, findes i "Statistical Bulletin" for 2020 på www.emcdda.europa.eu/data/stats2020. Referenceperioden er narkotikasituationen indtil udgangen af 2019.

(²) Yderligere information kan findes på www.emcdda.europa.eu/topics/covid-19 og www.emcdda.europa.eu/publications/ad-hoc/covid-19-resources